

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 247229 21 Rev
Banjaluka, 02.07.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca V.V. iz B., koga zastupa punomoćnik M.V.B., advokat iz B., protiv tuženog Ž.Đ. iz B., kojeg zastupaju advokati Zajedničke advokatske kancelarije K.&M., D.K. i B.M., advokati iz B., radi duga, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 247229 20 Gž 2 od 14.12.2020. godine, na sjednici održanoj dana 02.07.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 247229 20 P 2 od 09.06.2020. godine, obavezan je tuženi da tužiocu isplati na ime duga iznos od 60.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 30.08.2016. godine do isplate i troškove parničnog postupka u iznosu od 4.095,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana prijema prepisa presude, dok je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 247229 20 Gž 2 od 14.12.2020. godine, žalba tuženog je odbijena i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 247229 20 P 2 od 09.06.2020. godine, u dijelu odluke o glavnoj stvari i dosuđujućem dijelu odluke o troškovima parničnog postupka, potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.535,63 KM i troškova takse na žalbu.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tuženi isplati na ime duga po osnovu zajma iznos od 60.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 30.08.2016. godine do isplate.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da iz ugovora o zajmu od 29.08.2011. godine proizlazi da se tužilac obavezao dati u zajam tuženom novčana sredstva u iznosu od 60.000,00 KM (član 1.), da će novčana sredstva biti namijenjena za plaćanje zakupa poslovnog prostora (član 2.), da se tuženi obavezuje navedena sredstva vratiti u roku od 60 mjeseci bez kamata (član 3.) i da tuženi potvrđuje da je sredstva primio i da ih u druge svrhe ne može koristiti (član 4.); da je prema izvodu broj ... na dan 29.08.2011. godine I.s.p.b. toga dana tužiocu isplatila na ime dobiti 67.000,00 KM; da se tužilac putem punomoćnika obraćao tuženom opomenom pred tužbu da mu vrati u roku od 15 dana od dana prijema opomene iznos od 60.000,00 KM i da je tuženi navedenu opomenu primio 09.09.2016. godine; da Informacija Grada B. Odjeljenja ... u dopisu broj ... od 30.01.2019. godine, dostavljena po zahtjevu tuženog od 22.01.2019. godine sadrži pojašnjenje o izvršenoj ovjeri pod rednim brojem ... na dan 10.01.2019. godine, kao i o licu koje je izvršilo ovjeru i da je izvršena ovjera prepisa kopije izvorne isprave, a da nisu ovjereni potpisi na ugovoru; da je saslušani svjedok D.P., službeno lice nadležnog upravnog organa koji je vršio ovjeru, potvrdio da je toga dana izvršio ovjeru da je kopija vjerna izvorniku (originalu), a da kod te vrste ovjere nije dužan da utvrđuje validnost potpisa za razliku od situacije kada se ovjeravaju potpisi i kada je potrebno prisustvo obe ugovorne strane, te da je na ovjerenjima ugovora o zajmu konstatovao da potpisi na ugovoru nisu ovjereni; da iz presude prvostepenog suda broj 71 0 P 169327 13 P od 31.01.2013. godine, koja je djelimično preinačena presudom drugostepenog suda broj 71 0 P 169327 14 Gž od 09.11.2015. godine, proizlazi da je ta parnica vođena između tužioca B.Đ. i tuženog Ž.Đ. (tuženog i u ovoj parnici) i da su predmet spora bili zahtjevi tužioca B.Đ.: da raskine ugovor o zakupu poslovnog prostora broj ... zaključen 21.09.2011. godine između tužioca kao zakupodavca i tuženog Ž.Đ. kao zakupca i aneks broj 1. ugovora zaključen 28.02.2012. godine, isplata zakupnine sa zakonskom zateznom kamatom, predaja u posjed poslovnog prostora, brisanje upisa zabilježbe ugovora o zakupu u teretnom C listu, da iz navedenih presuda proizlazi da je u toj parnici kao dokaz od strane tuženog pročitani predmetni ugovor o zajmu od 29.08.2011. godine, a da iz zapisnika sa glavne rasprave od 28.10.2013. godine iz predmeta broj 71 0 P 169327 13 P proizlazi da je tuženi u toj parnici saslušan u svojstvu parnične stranke na okolnosti zaključenja ugovora o zakupu koji je bio predmet spora u toj parnici, plaćanja zakupnine, zaključenja aneksa ugovora i na ime isplate iznosa od 60.000,00 KM.

Imajući u vidu navedena činjenična utvrđenja, prvostepeni sud je zaključio da je tužilac dokazao da je sa tuženim zaključio ugovor o zajmu, iako nije dostavio izvornik (original) predmetnog ugovora, već njegovu ovjerenu kopiju, zbog toga što je ugovor o zajmu neformalan ugovor pa je pored pisanog ugovora valjan i usmeni ugovor, da je činjenica ovjere prepisa ugovora potvrđena informacijom dostavljenom od Grada B. Odjeljenja ... u dopisu broj ... od 30.01.2019. godine, po zahtjevu tuženog, te iskazom svjedoka D.P. na čiji iskaz stranke nisu imale prigovora.

Nadalje, prvostepeni sud je zaključio da kod ugovora o zajmu, predaja stvari koja je predmet ugovora o zajmu, predstavlja akt izvršenja i da okolnost postojanja ugovora o zajmu između stranaka potvrđuje i činjenica da je tuženi u parnici koju je vodio sa B.Đ. kao

tužiocem, pod poslovnim brojem 71 0 P 169327 13 P u cilju dokazivanja svojih navoda u toj parnici pročitao sporni ugovor o zajmu od 29.08.2011. godine i izvod I.s.p.b. broj ... od 29.08.2011. godine na okolnosti da je tužiocu iz te parnice B.Đ. isplatio iznos od 60.000,00 KM na ime zakupa od sredstava koja je obezbijedio po osnovu spornog ugovora o zajmu, pa je pozivom na odredbe člana 562. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), člana 277. stav 1. ZOO i člana 278. stav 1. ZOO, odlučio kao u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu potvrdio, temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Navodima revizije ne dovodi se u pitanje pravilnost odluka nižestepeni sudova.

Tužilac svoj zahtjev temelji na tome da je sa tuženim zaključio ugovor o zajmu dana 29.08.2011. godine, da je predmet zajma iznos od 60.000,00 KM i da je rok za vraćanje zajma 60 mjeseci bez kamata, da je 30.08.2016. godine istekao rok za ispunjenje obaveze tuženog, nakon čega ga je pismenim putem pozvao da isplati iznos zajma, ali da to tuženi nije učinio.

Odredbom člana 557. ZOO propisano je da se ugovorom o zajmu obavezuju zajmodavac da preda u svojinu zajmoprimcu određenu količinu novca ili kojih drugih zamjenljivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari iste vrste ili istog kvaliteta.

Iz formulacije člana 557. ZOO proizlazi da je ugovor o zajmu konsenzualni, a ne realni ugovor, jer nastaje saglasnošću volja stranaka o tome da zajmodavac preda zajmoprimcu određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenljivih stvari, sa obavezom da ovaj to vrati poslije izvjesnog ugovorenog vremena. To znači da predaja predmeta zajma nije uslov zaključenja ugovora, već izvršenje obaveze zajmodavca iz već nastalog ugovora. Obaveza zajmoprimca da vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari, iste vrste i kvaliteta, uslovljena je izvršenjem obaveze zajmodavca.

Članom 67. stav 1. ZOO propisano je da zaključenje ugovora ne podliježe nikakvoj formi, osim ako je zakonom drukčije određeno. Prema tome, ugovor o zajmu može biti i usmeno zaključen, a tužilac njegovo postojanje i elemente ugovora treba dokazati.

Za zaključenje svakog ugovora osnovni uslov je da su se ugovorne strane saglasile o bitnim sastojcima ugovora (član 26. ZOO), a izjava volje mora da bude učinjena slobodno i ozbiljno. Dakle, za punovažnost ugovora, pored naprijed navedenih uslova, nužno je postojanje saglasnih, slobodno izraženih volja ugovarača za zaključenje ugovora.

Tačno je da tužilac tokom postupka nije dostavio original predmetnog ugovora i da u ovoj parnici nije izveden dokaz čitanjem originalnog primjerka ugovora, ali ta činjenica, sama za sebe, kako pravilno nalaže nižestepeni sudovi, ne govori da parnične stranke nisu bile u obligacionom odnosu.

Tužilac je tokom postupka proveo kao dokaz čitanjem ovjerenog prepisa odnosno kopije originalne isprave. Prema informaciji dostavljenoj od strane Grada B.L., Odjeljenja ... u dopisu broj ... od 30.01.2019. godine, po zahtjevu tuženog od 22.01.2019. godine, pod rednim brojem ... dana 10.01.2019. godine izvršena je ovjera prepisa na osnovu priloženog izvornika isprave na kojem nisu bili ovjereni potpisi ugovarača. To je potvrdio i saslušani svjedok D.P., službeno lice nadležnog upravnog organa koje je vršilo ovjeru, koji je izjavio da je tog dana izvršio ovjeru da je kopija vjerna izvorniku (originalu), pri čemu je isti izjavio da kod te vrste ovjere nije dužan da utvrđuje validnost potpisa, za razliku od situacije kada se ovjeravaju potpisi i kada je potrebno prisustvo obe ugovorne strane, a na ovjerenoj kopiji ugovora o zajmu konstatovano je da potpisi na ugovoru nisu ovjereni. Iskaz ovog svjedoka pravilno su nižestepeni sudovi prihvatili kao objektivan, posebno u situaciji kada je isti u skladu sa materijalnim dokazima, pri čemu parnične stranke nisu imale prigovora na njegov iskaz, a ovaj svjedok se izjašnjavao o tome šta je ovjerio, a ne o sadržini i odnosu parničnih stranaka.

Pravilno nižestepeni sudovi zaključuju da je tužilac izvođenjem dokaza čitanjem Izvoda I.s.p.b. d.d. B i H broj ... od 29.08.2011. godine, dokazao da je toga dana, kada je zaključen ugovor o zajmu, na svom računu raspolagao novčanim sredstvima od 67.000,00 KM. Pored toga, tuženi je u parnici koja je vođena kod prvostepenog suda pod brojem 71 0 P 169327 13 P izveo dokaz čitanjem izvoda broj ... od 29.08.2011. godine izdatog od I.s.p.b. d.d. i spornog ugovora o zajmu od 29.08.2011. godine, na okolnosti da novčana sredstva koja je isplatio Đ.B. na ime ugovora o zakupu potiču upravo iz predmetnog ugovora o zajmu, pa su nižestepeni sudovi pravilno zaključili da ovi dokazi potvrđuju i osnovanost tvrdnji tužioca da je između njega i tuženog zaključen ugovor o zajmu i izvršena predaja novčanog iznosa od 60.000,00 KM tuženom od strane tužioca.

Neosnovani su navodi tuženog da pozivanje nižestepenih sudova na činjenice utvrđene u parnici broj 71 0 P 169327 13 P predstavlja povredu načela kontradiktornosti, neposrednosti, oficioznosti i raspravnog načela, jer činjenično utvrđenje iz navedene pravosnažne presude (u kojoj je upravo na osnovu dokaza tuženog - ugovora o zajmu i izvoda navedene banke, utvrđeno da je isplatio dio zakupnine iz sredstava koja je obezbjedio iz ugovora o zajmu) predstavlja pravno relevantne činjenice u ovoj parnici. Prvostepeni sud u ovoj parnici nije cijenio iskaz tuženog u svojstvu parnične stranke dat u drugoj parnici, već je cijenio dokaze koji su provedeni u ovoj parnici, koje je doveo u vezu sa dokazima koji su provedeni i u toj drugoj parnici, te je, saglasno odredbi člana 4. ZPP, odluku donio na osnovu usmenog i neposrednog raspravljanja nakon što su predmetni dokazi izvedeni u ovoj parnici.

Pravilno zaključuje drugostepeni sud da tuženi, koji je osporavao da je potpis na ugovoru o zajmu njegov, tu tvrdnju nije dokazao. Tuženi u toku postupka nije predlagao niti izvodio dokaze na okolnosti da on nije potpisao, odnosno da nije sa tužiocem zaključio ugovor o zajmu. Ne mogu se prihvatiti tvrdnje tuženog da potpis sa kopije ugovora o zajmu nije podoban za vještačenje, bez izjašnjenja o tome stručnog lica grafološke struke, u kom pravcu tuženi, na kome je teret dokazivanja ove činjenice, nije predlagao izvođenje dokaza, pa su nedokazane tvrdnje tuženog da on nije potpisao ugovor o zajmu.

Prema izloženom, ni ostali revizijski navodi tuženog, kojima se prigovara pravilnosti primjene odredaba parničnog postupka i materijalnog prava, nisu osnovani, slijedom čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić